een eigengemaakte ets van het Stichtingscentrum te 's-Gravenhage.

Na een uiterst genoeglijke avond, meer in de sfeer van de ontspanning dan van de inspanning, werd op vrijdagochtend de conferentie besloten door aangeslotene Drs. J. J. M. VAN HAGEN, uit Haaksbergen, over voorlichting in de apotheek: 'Haken en ogen'. De roep om voorlichting neemt toe. Enerzijds van de kant van de patiënt, anderzijds van de kant van hen die werkzaam zijn in de gezondheidszorg, omdat men de opgeroepen problemen niet goed meer aankan en de druk op het eigen functioneren toeneemt. Spreker stelde dat als men niet actief tot voorlichting zou willen overgaan, men er door druk van alle kanten toch niet onderuit zal kunnen komen. De organisatie van de voorlichting ziet men verschuiven van individuele actie naar een streven om te komen

tot collectieve actie, bijvoorbeeld de diaserie 'Omgaan met geneesmiddelen' van de KNMP. Daarnaast ziet men de ontwikkeling van gezondheidsvoorlichting en -opvoeding (gvo) en het opnemen van het vak gezondheidskunde in het onderwijs. Niet alleen de patiënt, maar alle mensen zou een eigen verantwoordelijkheid voor de eigen gezondheid moeten worden bijgebracht. Het is geen eenvoudige zaak effectieve voorlichting te geven. De voorlichter moet geloofwaardig zijn en rekening houden met de belangstelling van de ontvanger. Maar voordat hij met voorlichting – op welke wijze dan ook – begint, moet hij weten wat en hoe hij iets wil bereiken, om dan ná het voorlichtingsproject tot een evaluatie te komen. De evaluatie van het verhaal over voorlichting door de heer VAN HAGEN was niet moeilijk: zeer geslaagd, hetgeen eveneens de slotconclusie van deze 14e Stichtingsconferentie mag zijn.

INGEZONDEN

Plaatsing van brieven in deze rubriek houdt niet in dat de redactie de daarin weergegeven zienswijze onderschrijft. De redactie behoudt zich het recht voor, ingezonden stukken te bekorten of te weigeren.

De EEG en de opleiding tot apotheker

Twintig jaren na de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap is het apothekersdiploma in de lidstaten nog niet gelijkgesteld. Dit wekt weinig verbazing bij diegenen die de ontwikkelingen (voor zover men daarvan kan spreken) volgen. Misschien zijn wij te ongeduldig; mogelijk is een periode van twintig jaren te kort om de doelstellingen van het verdrag van Rome in werkelijkheid om te zetten.

Het falen van een gemeenschappelijk optreden op EEG-niveau hebben wij gezien bij de energiecrisis van 1973. Er ontstond een toestand van *sauve-qui-peut* van de afzonderlijke lidstaten. Andere ongerijmdheden zijn de uiteenlopende maximum snelheden op analoge autosnelwegen, al dan niet gepaard gaand met tolheffingen bij het gebruikmaken ervan. De hoogte van de BTW-tarieven loopt uiteen en het tijdstip van invoering ervan vertoonde verschillen van meer dan één jaar.

Eén oorzaak van de trage ontwikkeling van de EEG-gedachte zou kunnen zijn dat een deel van de doelstellingen door de loop van de geschiedenis is achterhaald. Er zijn aanwijzingen dat er geen plaats is voor een aparte Europese markt, aangezien wij in het tijdvak van de wereldmarkt zijn aangeland. Nog een voorbeeld van het falen van de EEG-gedachte is te vinden in de uiteenlopende

duur van de opleiding tot apotheker in de lidstaten. In Nederland neemt de opleiding zeven à acht jaren in beslag, in de andere lidstaten vier, hooguit vijf jaren.

Willen wij aan de fictie van een EEG-gedachte vasthouden, dan dient de studieduur in Nederland teruggebracht te worden tot maximaal vijf jaren. Vier jaren zouden bestemd moeten worden voor het behalen van het doctoralexamen. Een vijfde jaar, dat wij als niet zuiver academisch dienen te beschouwen, moet zodanig besteed worden dat het de a.s. apotheker voorbereidt op de praktijk. Het instituut van stage lopen bij een gevestigd apotheker werkt onbevredigend. Het vijfde studiejaar zou onder meer de volgende onderwerpen moeten omvatten:

1. een cursus basisbegrippen van de economie;
2. enige maanden studie van administratie en boekhouding;
3. een inleiding in de computerkunde;
4. een overzicht van de sociale verzekeringen.

In een cursus van bijvoorbeeld drie maanden kan alleen het raamwerk onderwezen worden. De uitgebreidere kennis kan de apotheker zich eigen maken door zelfstudie en/of post-academisch onderwijs.

Amersfoort, juni 1979.

F. B. SANDERS